Temel İhtiyaçlar Çalışma Grubu

Ulusal Toplantı Notları

Tarih & Yer	5 Ağustos 2025, Çevrimiçi Toplantı
Toplantı Başkanı	Ahmet Ünver (UNHCR)
Notları Hazırlayan	Büşra Seray Düzyol (UNHCR)

Katılımcı Kurumlar

Buca Belediyesi, ECHO, GIZ, IFRC, IOM, Olive Branch, Save the Children, SGDD-ASAM, Support to Life, Türk Kızılay, UNHCR, WFP

Toplantı Gündemi

1. Giriş & Tanıtımlar
2. Eylem Noktalarının Gözden Geçirilmesi & Duyurular
   - Eylem Noktaları & Görevler
   - Duyurular
   - 3RP güncellemeleri
3. Operasyonel Güncellemeler
   - Sektörün 3RP hedeflerine yönelik ilerlemesi
   - Konteyner alanlarının kapatılması ve ulusal düzeyde takip süreci hakkında kısa bilgilendirme
   - Alt sektör/sektör güncellemeleri
     a) Kışa Hazırlık Görev Ekibi
     b) Barınma sektörü
     c) WASH sektörü
   - Program Güncellemeleri
     a) SUY program güncellemeleri
     b) Gönüllü geçiş projesi
     c) Diğer program güncellemeleri
4. Kapanış
   - Eylem noktalarının belirlenmesi
   - Son sözler ve katkılar

Eylem Noktalarının Gözden Geçirilmesi & Duyurular

Eylem Noktalarının Gözden Geçirilmesi & Duyurular

- Geçici barınma merkezlerinde sağlığa erişimde yaşanan problemler hakkında Sağlık sektörü koordinatörü ve intersektör koordinatörü TİÇG koordinasyon ekibi tarafından bilgilendirildi.
- Ekonomik olarak kırılgan hale gelen bireylerin ihtiyaçlarına yönelik bilgi notu hazırlanması ve savunuculuk faaliyetleri için 3RP planlama döneminin de yaklaşmasıyla birlikte çalışmalar hızlandırılacaktır. Taslak bilgi notu hazır olduğunda partnerlerle paylaşılacaktır.
- Çok Amaçlı Nakit Yardımları (MPCA) Kılavuz Notu Temmuz ayında güncellendi. İlgilenen ortaklar kılavuz notuna bu linkten ulaşabilir.
- 17 Temmuz tarihinde ECHO, koordinasyon ve ilgili sektörlerde çalışan aktörlerin katılımıyla bir istişare toplantısı düzenlemiştir. Toplantının ana amacı, 2026 yılı HIP planlama süreci hakkında görüş alışverişinde bulunmaktır. UNHCR temsilcileri, Nakit Temelli Yardımların ani şekilde sonlandırılmasının, vakaların sürdürülebilir çözümlere yönlendirilmesi için yeterli zaman bırakmadığını ve bunun mülteciler üzerinde olumsuz etkiler yarattığını vurguladı. Buna ek olarak, azalan fonların, giderek zorlaşan ekonomik durumda daha da kırılgan hale gelen hanelerin ihtiyaçlarının karşılanmasını zorlaştırdığı belirtildi.

3RP Güncellemeleri

- 1 Ağustos Cuma günü 3RP 2025 fon çağrısına dahil olan ortaklarla bir koordinasyon toplantısı gerçekleştirildi. 2025 fon çağrısında sektörlerin yıllar içindeki finansman durumları ve ihtiyaçları, 2025 için finansman ihtiyaçları ve hedefleri sunuldu ve 2026 yılı için belirlenecek olan öncelikler üzerinde duruldu. Aynı gün içinde fon çağrısı sayısal verileri, finansman ihtiyaçları ve hedef bilgilerini içeren bir rapor paylaşıldı. İlgilenen ortaklar raporlara paylaşılan linklerden (EN/TR) ulaşabilir.
- 2026 3RP planlaması, geleneksel planlama zamanlamasına uygun olarak başlatılacaktır. Eylül ayında hem sektörel hem de sektörler arası yürütülen istişare toplantılarıyla birlikte planlama süreci başlamaktadır. Ekim ayında ortakların fon çağrısına ilişkin girdileri, bilgi yönetimi ekibi tarafından düzenlenen çalıştayların ardından toplanmaktadır. Kasım ayında plan notu genel çerçevesine oturtulduktan sonra planın ilk taslağı kamu kurumlarıyla paylaşılmakta ve geribildirimleri talep edilmektedir. Kamu kurumları ve 3RP ortaklarının da katılımıyla Aralık ayı başında ya da Kasım ayı sonunda düzenlenen bir toplantıyla birlikte, ortakların fon çağrısı verileri ve hedefleri Küresel İnsani Genel Bakış (Global Humanitarian Overview) Raporu'na dahil edilmektedir. Şubat ayında 3RP raporunun lansmanı düzenlenmektedir.

Operasyonel Güncellemeler

Sektörün 3RP Hedeflerine Yönelik İlerlemesi

- Yılın ilk yarısını kapsayan Temel İhtiyaçlar sektörünün hem 3RP kapsamında hem de dışında yapılan aktivitelerin hedeflere göre ilerlemesi Bilgi Yönetimi birimi tarafından sunuldu.
- Geçtiğimiz senelere kıyasla hem 3RP fonlu hem de 3RP dışı aktivitelerde fonlama sıkıntısından kaynaklı bir düşüş gözlemlenmektedir. Bu durum, kamu kurumlarına yönelik aktivitelerde normal karşılanmaktadır ve asıl ilerleme sene sonunda ya da üçüncü çeyrekte projelerin tamamlanmasıyla belirlenmektedir.
- 3RP kapsamında yapılan aktivitelerde gıda yardımı, görece hedefin altında kalsa da 3RP kapsamında 60 bin yararlanıcıya ulaşan ve hedefe göre %18 civarında ilerleme kaydeden ve en yüksek sayıda yararlanıcıya ulaşan aktivitedir. Bu göstergeyi takiben en yüksek seviyede ilerleme hijyen farkındalık oturumlarını kapsayan %10 ilerlemeyle 4.300 yararlanıcıya ulaşan göstergede kaydedilmiştir. Bu ilerlemeyi nakit temelli ardımlar (%2 ilerleme, 4.280 yararlanıcı) ve acil yardım paketleri dağıtımı (%1.3 ilerleme, 914 yararlanıcı) takip etmektedir.
- 3RP dışı ilerleme de göz önünde bulundurulduğunda en yüksek ilerleme YSUY programı sebebiyle nakit temelli yardımlar göstergesinde (%585 ilerleme, 1.4 milyon yararlanıcı) gözlemlenmektedir. Barınma ve su, sanitasyon ve hijyen aktivitelerinin de 3RP dışı fonlamayla da yürütüldüğü gözlemlenmektedir.
- 3RP kapsamındaki faaliyetlerin büyük oranda güneydoğu ve depremden etkilenen illere odaklandığı belirtilmiştir. Tüm faaliyetler geneline bakıldığında ise Türkiye genelinde bir dağılım görülmekte olup, bu durumun temel nedeni YSUY Programı'nın ulusal kapsamda uygulanmasıdır.
- Temel İhtiyaçlar sektörü altında yapılan aktivitelerde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısı düşüş göstermektedir. Bu oranın artmasının sebebi 6 Şubat depremleri kapsamında yapılan aktivitelerdir ve doğrudan depreme yönelik aktivitelerin azalmasıyla birlikte bu sayı da düşüşe geçmiştir. Detaylı bilgiye ilgili slaytlardan ulaşılabilir.
- Henüz raporlama yapamayan, geriye dönük raporlama yapmak isteyen ya da bilgi yönetimi ve Activity Info konusunda desteğe ihtiyaç duyan ortaklar Bilgi Yönetimi odak kişisi Özgür Savaşcıoğlu (savascio@unhcr.org) ile iletişime geçebilir.

Konteyner Alanlarının Kapatılması ve Ulusal Düzeyde Takip Süreci Hakkında Kısa Bilgilendirme

- Bazı Geçici Barınma Merkezlerinin (GBM) kapatılması ya da kapasitesinin azaltılmasına yönelik gelişmelere dair güncel bilgiler, UNHCR Politika Geliştirme Birimi temsilcisi tarafından paylaşılmıştır. Göç İdaresi Başkanlığı ile bu konuda aktif savunuculuk yürütüldüğü ve konunun Haziran ayından beri öncelikli takip alanlarından biri olduğu belirtilmiştir. Halihazırda, özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilmeyen bireylerin GBM'lerden ayrılmasına yönelik çalışmaların devam ettiği ve bu sürece ilişkin çeşitli duyuruların bazı kamplarda yapıldığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda, özel ihtiyaç sahibi olmayan kişilerin 1 Eylül 2025 tarihine kadar GBM'lerden ayrılmaları gerektiğine dair bilgilendirmeler gerçekleştirildiği, bu çalışmayla tamamen kapatma yerine yoğunluğun azaltılmasının hedeflendiği, ancak iki GBM'nin tamamen kapatılacağına dair teyit edilmemiş bilgilerin bulunduğu aktarılmıştır.

- Özel ihtiyaç sahibi tanımına ilişkin olarak, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (l) bendinde yer alan kriterlerin esas alındığı belirtilmiştir. Buna göre, engelli bireyler, yaşlılar, refakatsiz çocuklar, yalnız ebeveynler, işkence veya şiddete maruz kalmış kişiler özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilebilmektedir. Ayrıca, hamilelik ve travmadan hayatta kalmak gibi durumların da bu kapsamda değerlendirilebildiği ve bu tür durumların yetkililere bildirilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Uygulamada bireysel değerlendirme yapıldığı, tıbbi durum açısından ise heyet raporu yerine hastaneden alınan doktor raporunun yeterli sayıldığının anlaşıldığı belirtilmiştir.
- Ayrıca, özel ihtiyaç sahibi statüsünün değerlendirilmesinde yalnızca kanuni tanımların değil, zaman zaman idari inisiyatiflerin de devreye girebildiği; özellikle depremden etkilenen yabancıların özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilebildiği ifade edilmiştir. Kapatılacağı bildirilen kamplara ilişkin olarak, potansiyel özel ihtiyaç sahibi bireylerin tespit edilmesi ve gerekli belgelerin tamamlanması yönünde kamp yönetimlerine bilgilendirme yapılmış olduğu belirtilmiştir.

- Savunuculuk faaliyetlerinin temel odak noktalarının, GBM'den ayrılacak bireylerin uygun alternatif seçeneklere erişebilmesi ve kapalı mahalle uygulamasından muaf tutulmaları olduğu ifade edilmiştir.
- Özel ihtiyaç sahibi bireyler ile tıbbi durumu olan kişilerin ve ailelerinin Adana'daki Sarıçam GBM'ye yönlendirilmesi planlanmaktadır. Transfer sürecinde bireylerin tercih ettikleri illere geçişlerine imkân tanınacağı, bu uygulamanın kapalı mahallelerde de geçerli olacağı belirtilmiştir. Bu uygulama, İstanbul'daki kapalı mahalleler harici 80 ilde geçerli olacaktır. Bireylerin ayrıca kapalı mahalleler de dahil olmak üzere adres kayıtlarını bulundukları ilde tutabileceklerine dair bilgi paylaşılmıştır.
- WFP tarafından Adana'da UNHCR ile birlikte daha önce yürütülen "gönüllü geçiş" sürecinin şu an için durdurulmuş olduğu bilgisi paylaşılmıştır. 80 il ve mahallede açık yerleşim imkânının sağlanmasının olumlu bir gelişme olarak değerlendirildiği belirtilmekle birlikte, GBM'den ayrılacak kişilerin yardım almaya devam edip edemeyecekleri konusunda belirsizliklerin bulunduğu ifade edilmiştir. Özellikle kamplarda e-voucher (elektronik yardım kartı) gibi temel ihtiyaçlara yönelik yardımların kesilmesi durumunda nasıl bir destek mekanizması oluşturulacağına dair sorular gündeme getirilmiştir. Göç İdaresi'nin bu yönde bir hazırlığının olup olmadığı bilinmemekle birlikte, Osmaniye ve Hatay illerinde belirli GBM'den ayrılacak kişilere Göç İdaresi bütçesinden 15.000 TL tutarında destek sunulacağına dair duyum bilgisi paylaşılmıştır. Ancak bu uygulamanın neden yalnızca belirli kamplarda hayata geçirildiği ve diğer kamplarda uygulanmadığı sorgulanmıştır. Ayrıca, "tıbbi durum" kavramının tanımının belirsiz olduğu ve duruma özel değerlendirilebildiği ifade edilmiştir.
- SGDD-ASAM tarafından, iki GBM'nin tamamen kapatılacağı yönünde duyumlar alındığı aktarılmıştır. Bu GBM'lerin kapatılmasının ardından söz konusu alanların tekrar Suriyeliler veya uluslararası koruma/başvuru sahipleri için kullanılıp kullanılmayacağı hususunda belirsizlik bulunduğu ifade edilmiştir.
- Türk Kızılay tarafından Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye GBM'lerinde kamp içi gıda yardımının devam ettiği, ancak 1 Eylül itibarıyla yabancıların bu kamplarda barındırılmasına son verileceğine dair bir uygulamanın gündemde olduğu paylaşılmıştır. Bu durumun, kampın tamamen kapatılmasından ziyade, yabancıların bu alanlarda konaklamasına izin verilmemesi şeklinde hayata geçirileceği belirtilmiştir.

Alt Sektör/Sektör Güncellemeleri

- **Kışa Hazırlık Görev Ekibi 2025-26:** Türkiye'de kış dönemi hazırlıkları genellikle Temmuz-Ağustos aylarında başlamaktadır ve süreci IOM yürütmekte ve UNHCR ise destek sağlamaktadır. Bu yıl da aynı sürecin uygulanması planlanmaktadır. İhtiyaç analizi gibi hazırlıklar başlamış olup, yeni kış yardımı transfer miktarları, operasyonel kılavuz ve kışa hazırlık savunuculuk notu, ilk hesaplamaların tamamlanmasının ardından 2-3 hafta içinde yayımlanacaktır. Mükerrer yardımların önlenmesine yönelik mükerrerliği önleme mekanizması da kullanılacaktır. Kışa hazırlık yardımları sağlamayı planlayan ortaklar koordinasyon ekibi ve IOM Kışa Hazırlık Görev Ekibi odak kişisi Elif Ezgi Çetinsaya (ecetinsaya@iom.int) ile iletişime geçebilir ve bu bağlantı aracılığıyla yakında düzenlenecek olan kışa hazırlık toplantısına kayıt yaptırabilir.
- **Barınma Sektörü:** Özellikle kış döneminde Gaziantep gibi illerde yüksek maliyetler (yüksek kira gibi), aşırı kalabalık evlerde yaşama, standartları düşük barınma alanlarına yönelme ve kayıt dışı yerleşim riski barınma alanında önemli bir sorun olarak ifade edilmiştir. Bu nedenle, koruma sektörü ve barınma sektörü arasında daha güçlü koordinasyonun,

özellikle kira desteği gibi esnek barınma çözümlerinin savunuculuğunun yapılması önerilmiştir. Donör önceliklerinin değişmesiyle uzun vadeli barınma projelerine ilginin azaldığı, ancak kışa hazırlık desteği, kira yardımı ve esnek barınma çözümleri gibi müdahalelerin yeniden gündeme alınabileceği vurgulanmıştır.

- **WASH (Su, Sanitasyon, Hijyen) Sektörü:** WASH alanına dair, yılın ilk yarısında önceki dönemlere kıyasla daha fazla aktif paydaş bulunduğu, ancak yılın ikinci yarısında faaliyetlerin yok denecek kadar azaldığı belirtilmiştir. Halihazırda partnerlerin doğrudan WASH alanında çalışmadığı ya da fon bekledikleri ifade edilmiştir. Fon temin eden bazı kuruluşlar bulunsa da, kampların kapanmasıyla birlikte faaliyet planlarında revizyona gitmeleri gerekebileceği ve ihtiyaçların değişmesinin beklendiği aktarılmıştır. Bazı kuruluşların ise WASH ana faaliyetinden ziyade, hijyen oturumları gibi alt aktiviteler yürüttüğü, ancak su ve sanitasyon gibi temel alanlarda yeterli müdahale sağlanamadığı bildirilmiştir. Yaz aylarının gelmesiyle birlikte ciddi hijyen sorunlarının baş gösterdiği ifade edilmiş; UNICEF'in, ülkeden ayrılan kişilere yönelik seyahat hijyen kiti sağlayacağı, ayrıca şişe su dağıtımının sürdürülebilir ve yeterli olmadığı yönünde geri bildirimler alındığı belirtilmiştir. Bu kapsamda, Öncüpınar Sınır Kapısı'na arıtmalı su sebili yerleştirilmesinin planlandığı bilgisi paylaşılmıştır.

Program Güncellemeleri

YSUY Program Güncellemeleri

- Türk Kızılay tarafından KızılayKart altında yürütülen YSUY ve diğer programlar hakkında güncellemeler paylaşıldı.
- **SUY** IV programı kapsamında Temmuz ayında aylık 455,3 milyon TL nakit yardımı yaklaşık olarak 910 bin faydalanıcıya sağlanmıştır. SUY kriterini karşılamayan ancak SYDV takdir hakkı kotası altında bu yardımdan yararlanan kişilerin sayısı yaklaşık 34 bindir. SUY'dan faydalananların yaklaşık %63'ü kadın faydalanıcıdır ve %72'si 0-17 yaş aralığında ve %27'si 18-64 yaş aralığındadır.
- **T-SUY** kapsamında ise aylık 263 milyon TL nakit yardımı 319 binden fazla faydalanıcıya ulaştırılmıştır. Bu yardım kırılganlık durumları (ağır engellilik, yağlılık, tek ebeveynlik gibi) ele alınarak sağlanmaktadır. Ağır engelli kotasına dahil olan yararlanıcıların sayısı ise yaklaşık 15 bindir. Cinsiyet kırılımında %54 kadın ve %46 erkek yararlanıcı gözlemlenirken yaş dağılımında ise yararlanıcıların büyük çoğunluğu (%56) 0-17 yaş aralığındadır ve bunu %39 ile 18-64 yaş aralığı takip etmektedir. Hem SUY hem T-SUY kapsamında en çok yardım sağlanan uyruk grubu Suriyelilerdir.
- Programatik güncellemelere bakıldığında Nisan 2025 itibariyle T-SUY ağır engelli ödeme tutarı 2.400 TL'den 2.700 TL'ye yükseltilmiştir. Aylık SUY transfer miktarı 500 TL ve T-SUY transfer miktarı 700 TL'dir.
- T-SUY için süresi dolan engelli sağlık raporlarının geçerlilik süresi 30 Haziran 2026 olarak uzatılmıştır.
- Kriter değişikliği nedeniyle SUY faydalanıcılarının sayısında bir düşüş gözlemlenmiştir. SUY faydalanıcı grubu için bağımlılık oranının 1.5 ve üzeri olması kriteri 2 ve üzeri olarak güncellenmiştir ve değişiklik sonrası 38.950 faydalanıcı kriteri sağlamamıştır. Faydalanıcı sayısındaki düşüşün diğer programlar için de çarpan etikisiyle birlikte devam etmesi beklenmektedir.
- **Kamp İçi Gıda Destek programı** WFP işbirliği ile 6 geçici barınma merkezini de kapsayarak yürütülmektedir. Bu yardımın kapsamında yaklaşık 29 bin kişiye Temmuz ayında 12,4 milyon TL destek sağlanmıştır. Diğer projelerdeki uyruk dağılımından farklı olarak Elazığ kampında sağlanan yardım dolayısıyla Ukraynalı faydalanıcıların sayısı yüksektir. YSUY programı gibi Kamp İçi Gıda Destek programının faydalanıcı sayısında da düşüş gözlemlenmektedir. Geçici Barınma Merkezine göre faydalanıcı sayısı dağılımına bakıldığında ise Kahramanmaraş GBM'de (%45), Osmaniye GBM (%18) ve Hatay Boynuyoğun GBM'de (%18) bulunan faydalanıcıların sayısı en yüksektir.
- KızılayKart yardımları genelinde Temmuz ayında yaklaşık 321 bin hane 796 milyon TL civarında yardım tutarı ile desteklenmiştir. Yararlanıcıların çoğunluğu Gaziantep, Şanlıurfa ve İstanbul'da ikamet etmektedir.
- Detaylı bilgi için bkz. *ilgili slaytlar*

Gönüllü Geçiş Projesi

- Gönüllü Geçiş Projesi, Göç İdaresi Başkanlığı, WFP, UNHCR ve UNICEF işbirliğiyle yürütülmektedir ve kamplardan şehirlere geçişlerde bireylere finansal destek sağlama üzerine çalışmaktadır.
- WFP, taşındıkları ildeki İl Göç İdarelerinde adres kaydını tamamlayan bireylere kişi başı 15.000 TL çok amaçlı nakit yardımı sağlayacaktır. Bu nakit yardımının amacı bireylerin taşındıkları illerde temel ihtiyaçlarını bir süre

karşılamalarına destek olmaktır. Transfer miktarı Asgari Harcama Sepeti (MEB) baz alınarak yaklaşık 4 aylık giderleri karşılayacak şekilde hesaplanmıştır.

- Projenin pilot aşaması Kasım 2024-Nisan 2025 arasında Adana Sarıçam GBM'de ikamet eden 2000 faydalanıcıyla gerçekleştirilmiştir. Finansal hizmet sağlayıcı olarak PTT ile anlaşma sağlanmıştır ve faydalanıcılara kartı aldıktan sonra yardım tutarını birden fazla seferde çekme imkânı sağlanmıştır. Başvuran 1046 faydalanıcıdan 1022'si adres kaydını tamamlayarak yardımı almaya hak kazanmıştır.
- Projenin yeni fazı için Adana Sarıçam'da ikamet eden 1670 faydalanıcı hedeflenmiştir ve proje Temmuz-Aralık 2025 tarihleri arasında devam edecektir. Başvurular 16 Temmuz-28 Temmuz arasında kabul edilmiştir ve toplamda 1588 birey başvurusunu tamamlamıştır. Finansal hizmet sağlayıcı bu fazda da PTT olarak belirlenmiştir.

Kapanış

Eylem Noktaları

- Program güncellemelerinin TİÇG toplantı notlarına eklenmesini isteyen ortaklar Büşra Seray Düzyol (duzyol@unhcr.org) ile iletişime geçebilir.

Diğer Konular

- N/A